

Plastpåsar

Plastpåsar har blivit en symbol för nedskräpning av haven. En särskild skatt på plastkassar och plastpåsar införs nu i Sverige. Med anledning av detta samlades en grupp erfarna kemister för diskussion kring plastpåsar.

Nedskräpning: I vissa delar av världen dumpas avfall inklusive plastpåsar tyvärr fortfarande inte minst till haven. Sverige har däremot sedan länge en organiserad avfallshantering. Plastkassar används då typiskt av hushållen för uppsamling av [hushållsavfall](#). Med avseende på nedskräpning blir plastkassar då en positiv tillgång.

Avfallsförbränning: Det avfall hushållen samlar upp i plastkassar går främst till kontrollerad avfallsförbränning som ger fjärrvärme och el. Samtidigt destrueras både plastpåsar och kemiska problemämnen effektivt. Svensk avfallsförbränning framstår sedan 1980-talet som ett föredöme i Europa.

Återvinning: Plastkassar delvis gjorda av återvunnen plast är nu vanliga. Detta kan bero på att återvinning låter positivt och på okunskap om flera nackdelar. Materialåtervinning till plastpåsar kan ifrågasättas både med hänsyn till små viktmängder, olika plasttyper och rester av kemiska tillsatser som färgämnen.

Bioplaster: Ett hårt tryck för förnybart och fossilfritt har medfört utveckling av [biobaserade plaster](#). Polyeten kan framställas via etanol från grödor som majs och [sockerrör](#). Små påsar av detta slag finns nu i handeln. Fördelarna är små om några och de kanske avvecklas när de beskattas. Plastpåsar av biomaterial som polyestrar av mjölksyra är mindre vanliga.

Nedbrytning: Betydande satsningar har gjorts på plastpåsar av mer eller mindre nedbrytbara material. Nedbrytningen medför spridning av små plastfragment och mikroplast i naturen. Hållbara plastkassar i sedan länge använda material som polyeten framstår därför som miljömässigt säkrare.

Beskattning: Både [utformning](#) av skatten på plastpåsar och [argument](#) för och emot skatten har belysts i ledande svenska medier. Debatten är het även på sociala medier exempelvis under [#plastpåsar](#).

Diskussion

Mötet inleddes med visning och granskning av några typer av plastkassar och plastpåsar från handeln. Därefter breddades diskussionen till producentansvar, källsortering, miljömål och styrmedel.

Plastmaterial: Mjuk polyeten (PE-LD) är ett dominerande [material](#). Plastkassar är nu ibland gjorda med en hög andel återvunnen plast. Små plastpåsar som för frukt och grönt marknadsförs i vissa fall som biobaserade på sockerrör.

Bärkassar: Inför beskattning av plastkassar har de jämförts med tygkassar och papperskassar. En [uppmärksammande dansk livscykelanalys](#) antyder att plastpåsar faktiskt kan vara bäst. Livscykelanalyser måste dock tolkas försiktigt eftersom viktningen mellan olika typer av påverkan styr utfallet av jämförelser.

Plastavfall: För hantering av plastavfall finns formellt ett producentansvar som ligger under [Svensk Plaståtervinning](#). Ansvaret täcker bara plastförpackningar med sikte på materialåtervinning. En central anläggning i Motala tar emot allt källsorterat plastavfall från hela Sverige. Automatiserad uppdelning sker i flera fraktioner. En [video från processen](#) illustrerar hur man tekniskt separerar upp plastavfallet i olika mer eller mindre användbara fraktioner.

Källsortering: I handeln finns tusentals produkter som säljs förpackade i små plastpåsar som väger endast något gram. På dessa finns ändå typiskt tryckt en instruktion att förpackningen skall källsorteras som plast. Särskilt färgade och etiketterade påsar borde rimligen källsorteras direkt till avfallsförbränning. De medverkande i diskussionsgruppen tillämpar detta.

Miljömål: De små plastpåsar som ska beskattas väger endast ca 2 gram. Deras betydelse för återvinning, resursförbrukning och utsläpp av koldioxid framstår som närmast försumbar. Det överordnade miljömålet blir att effektivt motverka spridning till miljön. Plastpåsar och plastkassar utgör bara en mindre del av alla plastförpackningar i butiken och kundkorgen. Det förefaller då rimligare med generell beskattning av plastförpackningar än med skatt på just påsar.

Globala mål: Utbyggd kontrollerad avfallsförbränning modell Sverige kan stoppa spridning av plastavfall till haven och andra miljöer. På kort sikt kan nationer som Sverige ta emot och förbränna avfall i befintliga anläggningar. Redan nu tar Sverige emot och förbränner avfall från vissa europeiska länder. Mot denna bakgrund framstår en [skatt på avfallsförbränning](#) som orimlig.